

LAW FIRM ■ ADVOKATŲ KONTORA

SUTKIENĖ, PILKAUSKAS IR PARTNERIAI

TEISĖS AKTŲ APŽVALGA

2008 m. rugsėjo mėn. Nr. 56

ŠIAME NUMERYJE:

- **Lietuvos Respublikos teisės aktai**
 - Nekilnojamasis turtas
 - Vertybiniai popieriai
 - Viešieji pirkimai
- **Aktualūs teisės aktų projektai**
 - Nekilnojamasis turtas
- **Aktualūs LR teismų sprendimai**
 - Civilinė atsakomybė
 - Intelektinė nuosavybė
 - Sutarčių teisė
- **Europos Sąjungos teisės naujienos**
 - Farmacijos teisė
 - Įmonių teisė
 - Valstybės pagalba
- **Strateginių partnerių Baltarusijoje VLASOVA MIKHEL&PARTNERS kontoros naujienos**

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTAI

NEKILNOJAMASIS TURTAS

Keičiama valstybinės žemės nuomos mokesčio apskaičiavimo tvarka ir tarifas

2008 m. rugsėjo 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė šiuos nutarimus (toliau – „Nutarimai“):

- (i) nutarimą Nr. 882 „Dėl žemės įvertinimo tvarkos“ ir kai kurių su juo susijusių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pakeitimo (Žin., 2008, Nr.107-4087);
- (ii) nutarimą Nr. 892 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandens fondo vandens telkinius pakeitimo“ (Žin., 2008, Nr. 107-4097);
- (iii) nutarimą Nr. 893 „Dėl žemės nuomos mokesčio už valstybinės žemės sklypų naudojimą pakeitimo“ (Žin., 2008, Nr. 107-4098).

Nutarimuose numatyti pakeitimai įsigalios 2009 m. sausio 1 d.

Šie nutarimai numato, jog žemės nuomos mokestis bus mokamas nuo vidutinės žemės rinkos vertės, o be aukciono nuomojamos valstybinės žemės nuomos mokestis bus skaičiuojamas masinio vertinimo būdu pagal žemės verčių žemėlapiuose nustatytą vidutinę žemės rinkos vertę. Nutarimais taip pat sumažintas minimalus valstybinės žemės nuomos mokesčio tarifas. Dabar galiojančiuose teisės aktuose numatytas minimalus valstybinės žemės nuomos mokesčio tarifas yra 1,5 procento nuo valstybinės žemės vertės, o įsigaliojus Nutarimuose nustatytiems pakeitimams minimalus mokesčio tarifas bus 0,1 procento nuo valstybinės žemės vertės.

VERTYBINIAI POPIERIAI

Pakeistos AB „Vilniaus vertybinių popierių birža“ taisyklės

2008 m. rugsėjo 3 d. Vertybinių popierių komisija pripažino suderintais AB „Vilniaus vertybinių popierių birža“ taisyklių (toliau – „Taisyklės“) pakeitimus ir papildymus, o 2008 m. rugsėjo 15 d. Taisyklės buvo patvirtintos AB „Vilniaus vertybinių popierių birža“ (toliau – „VVPB“) valdybos. Taisyklių pakeitimai ir papildymai yra susiję su AB „Vilniaus vertybinių popierių birža“ vykdomu projektu, kuriuo rinkos dalyviams bus suteikta galimybė reguliuojamoje rinkoje prekiauti kolektyvinio investavimo subjektų (toliau – „KIS“) investiciniais vienetais ar akcijomis.

Taisyklių pakeitimais įtvirtinta, jog VVPB be Oficialaus, Papildomo ir Skolos vertybinių popierių sąrašų, taip pat bus sudaromas Fondų sąrašas. Fondų sąrašas bus sudaromas vietoj buvusio Investicinių vienetų sąrašo. Taisyklių pakeitimuose numatyta, kad į Fondų prekybos sąrašą gali būti

DIDŽIOJI 23, LT - 01128 VILNIUS, LIETUVA

Tel.: (8 5) 251 4444, 251 4445

Faks.: (8 5) 251 4455

El. paštas: spp@spp.lt

www.spp.lt

įtraukti KIS investiciniai vienetai ar akcijos, jeigu jie ir jų emitentas atitinka Taisyklėse nustatytus reikalavimus. Taisyklėse sąvoka „emitentas“, kiek tai susiję su KIS investiciniais vienetais ar akcijomis, suprantama kaip valdymo įmonė, kurios valdomo fondo ar investicinės bendrovės investiciniai vienetai ar akcijos yra įtraukti į VVPB sąrašus, arba investicinė bendrovė, kurios turto valdymas neperduotas valdymo įmonei ir kurios akcijos yra įtrauktos į VVPB sąrašus. KIS investiciniai vienetai ar akcijos, kuriuos siekiama įtraukti ir į Fondų sąrašą, turi atitikti Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus. Taisyklėse numatyta, jog valdymo įmonės valdymo organo ar investicinės bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas įtraukti KIS investicinius vienetus ar akcijas į prekybą reguliuojamoje rinkoje taikomas visiems (ir po įtraukimo į prekybą reguliuojamoje rinkoje išleistiems) KIS investiciniams vienetais ar akcijoms.

Taisyklėse nustatytos valdymo įmonės ar investicinės bendrovės, pagal kurių paraišką investiciniai vienetai ar akcijos yra įtraukti į Fondų prekybos sąrašą, pareigos. Be kitų Taisyklėse numatytų pareigų, pažymėtina, jog valdymo įmonė ar investicinė bendrovė privalo kiekvieną prekybos dieną VVPB pateikti:

- (i) investicinių vienetų ar akcijų kainą, kuri apskaičiuojama vadovaujantis Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo 35 straipsnyje nustatyta tvarka. Ši informacija turi būti pateikiama ne vėliau kaip iki 10 valandos;
- (ii) išleistų, išpirktų ir į prekybą reguliuojamoje rinkoje įtrauktų investicinių vienetų ar akcijų skaičių jam pasikeitus.

Pažymėtina ir tai, kad Taisyklėse nustatyti atvejai, kada valdymo įmonė ar investicinė bendrovė VVPB privalo pateikti pranešimą nedelsdamos. Nedelsiant VVPB pranešimai turi būti teikiami:

- (i) apie bet kokius indeksą atkartojančio KIS finansinių priemonių portfelio sudėties pasikeitimus;
- (ii) jeigu yra priimtas sprendimas sustabdyti investicinio fondo ar investicinės bendrovės veiklą, panaikinti valdymo įmonės ar investicinės bendrovės licencijos galiojimą, reorganizuoti ar likviduoti valdymo įmonę ar investicinę bendrovę, padalyti investicinį fondą;
- (iii) jeigu yra pradėta valdymo įmonės ar investicinės bendrovės bankroto procedūra;
- (iv) jeigu valdymo įmonė ar investicinė bendrovė dalį savo funkcijų perdavė kitai įmonei;
- (v) jeigu pasikeitė valdymo įmonės arba investicinės bendrovės organų (stebėtojų tarybos, valdybos) nariai ar vadovas.

VVPB turi teisę pareikalauti iš valdymo įmonės ar investicinės bendrovės pateikti papildomą informaciją, jeigu mano, kad tai yra būtina investuotojų apsaugai užtikrinti.

Taisyklėse taip pat nustatyti KIS investicinių vienetų ar akcijų įtraukimo į Fondų prekybos sąrašą įmokų dydžiai.

Patvirtintos Iki prekybinės ir poprekybinės informacijos skelbimo gairės

2008 m. rugpjūčio 21 d. Vertybinių popierių komisija patvirtino Iki prekybinės ir poprekybinės informacijos skelbimo gaires (toliau – „Gairės“). Gairėse detalizuojami Finansinių priemonių rinkų įstatyme ir Europos Komisijos reglamente Nr. 1287/2006/EB įtvirtinti reikalavimai iki prekybinės ir poprekybinės informacijos skelbimui. Šių Gairių tikslas – padėti informacijos skelbimo pareigą turintiems subjektams pasirinkti tinkamą iki prekybinės ir poprekybinės informacijos skelbimo būdą bei užtikrinti vienodą tokios informacijos skelbimo praktikos formavimąsi Lietuvos Respublikoje.

Gairės skirtos reguliuojamos rinkos operatoriams, daugiašalių prekybos sistemų, sisteminę prekybą vykdančių finansų maklerių įmonėms, finansų maklerių įmonėms ir kredito įstaigoms, prekiaujančioms už reguliuojamos rinkos ar daugiašalių prekybos sistemų ribų (toliau – „Skelbiantieji subjektai“). Skelbiantieji subjektai turi teisę pasirinkti prekybos skaidrumo informacijos skelbimo kanalą, taip pat tai, ar informaciją skelbs patys, ar šią funkciją perduos trečiosioms šalims.

Gairėse numatytas poprekybinės informacijos skelbimo laikas, interneto tinklapių, kaip prekybos skaidrumo informacijos skelbimų vietų naudojimas, informacijos dubliavimo vengimas, pareiga Skelbiantiesiems subjektams turėti skelbiamos prekybos skaidrumo informacijos patikros sistemą ir kt. Pažymėtina, jog poprekybinė informacija turi būti paskelbiama nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 minutes nuo sandorio sudarymo. Maksimali leidžiama 3 minučių vėlavimo riba turėtų būti pasiekama tik išskirtiniais atvejais. Rekomenduojamas minimalus viešo poprekybinės informacijos skelbimo terminas – 10 darbo dienų nuo sandorio sudarymo.

VIEŠIEJI PIRKIMAI

Pakeistas Viešųjų pirkimų tarybos prie LR Vyriausybės direktoriaus įsakymas „Dėl tiekėjų įrašymo į oficialius patvirtintų tiekėjų sąrašus“

Kadangi 2008 liepos mėnesį buvo pakeistas viešųjų pirkimų įstatymas, tai 2008 m. rugsėjo 11 d. Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus įsakymu Nr. 1S-90 buvo pakeistas įsakymas „Dėl tiekėjų įrašymo į oficialius patvirtintų tiekėjų sąrašus“ (Žin., 2008, Nr. 105-4043) (toliau – „Taisyklės“), kuris įsigaliojo 2008 m. rugsėjo 13 dieną.

Naujosios Taisyklės numato pažymų teikimo tvarkos naujoves. Nuo 2009 m. sausio 1 d. prašymas įrašyti į oficialius tiekėjų sąrašus pateikiamas tik per Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos priemones. Taip pat numatyta, kad kartu su prašymu teikiamų dokumentų kopijos turi būti patvirtintos Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus patvirtintose Dokumentų rengimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Palengvintos sąlygos tiekėjams suteikti II ar aukštesniąją kvalifikacinę klasę. Senoji taisyklių redakcija numatė, kad norint gauti aukštesniąją kvalifikaciją, būtina nurodyti kokią veiklą vykdant jis yra sėkmingai įvykdęs tam tikros vertės

sutartį. Dabartinė Taisyklių redakcija numato tiekėjui galimybę nurodyti ir tokią sutartį, kurios įvykdyta tik dalis, jei:

1. sutarties dalykas yra prekės ar paslaugos, kurių tiekimas ar teikimas yra nuolatinio pobūdžio;
2. sutarties dalykas yra darbai, atliekami keliuose objektuose, su sąlyga, kad bent viename objekte darbai yra užbaigti.

Taip pat naujosios Taisyklės pratęsia terminą nuo 5 dienų iki 10, per kurį tiekėjai turi patikslinti ar paaiškinti netikslūs duomenis apie savo kvalifikaciją.

Patvirtintas Supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklių skelbimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2006, Nr. 4-102) 8 straipsnio 2 dalies 1 punktu Viešųjų pirkimų tarnybos prie LR Vyriausybės direktorius 2008 m. rugsėjo 4 d. įsakymu 1S-83 patvirtino Supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklių skelbimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašą (toliau – „Tvarkos aprašas“), kuris įsigaliojo 2008 m. rugsėjo 15 dieną.

Tvarkos aprašas reglamentuoja perkančiųjų organizacijų patvirtintų supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklių ir jas patvirtinančių dokumentų (toliau – „Taisyklės“), taip pat jų papildymų, pakeitimų, pripažinimo netekusiomis galios paskelbimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – „CVP IS“) tvarką. Perkančioji organizacija esant galimybei, skelbia Taisyklės ir jų pakeitimus papildomai perkančiosios organizacijos tinklalapyje, taip pat sudaro kitas galimybes tiekėjams susipažinti su Taisyklėmis bei jų pakeitimais. Perkančioji organizacija užtikrina, kad tų pačių Taisyklių ir jų pakeitimų turinys visur būtų tapatus.

Naujasis Tvarkos aprašas numato, jog perkančioji organizacija Taisyklės ir jų pakeitimus CVP IS skelbia vienu iš šių būdų:

1. naudodamasi CVP IS priemonėmis;
2. teikdama laisvos formos prašymą Viešųjų pirkimų tarnybai paštu, faksu ar per kurjerį.

Tačiau nuo 2009 m. sausio 1 d. perkančioji organizacija Taisyklės ir jų pakeitimus CVP IS skelbs naudodamasi tik CVP IS priemonėmis.

Pakeistas viešųjų pirkimų tarybos prie LR Vyriausybės direktoriaus įsakymas „Dėl numatomo viešojo pirkimo vertės skaičiavimo metodikos“

2008 m. rugsėjo 4 d. Viešųjų pirkimų tarnybos prie LR Vyriausybės direktoriaus įsakymu 1S-82 buvo pakeistas įsakymas Nr. 1S-26 „Dėl prekių ir paslaugų viešojo pirkimo vertės nustatymo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 22-949; 2006, Nr. 12-454). Naujoji viešojo pirkimo vertės nustatymo metodika įsigaliojo 2008 m. rugsėjo 15 dieną.

Naujoji redakcija numato, kad skaičiuojant pirkimo vertę atsižvelgiama į visą pirkimo sutartyje nustatytą atlyginimą tiekėjui, nepriklausomai nuo finansavimo šaltinių, ir neatsižvelgiama į pirkimo sutarčių, kurios sudaromos taikant kitas procedūras pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnyje numatytas išimtis, vertes.

Centrinė perkančioji organizacija atlikdama kitus pirkimus neatsižvelgia į šių pirkimų vertes, tačiau privalo įskaityti centralizuotai vykdomų pirkimų metu savo pačios sudaromų pirkimo sutarčių (pagrindinių pirkimo sutarčių) vertę. Perkančioji organizacija, dalį prekių, paslaugų ar darbų pirkdama pati, kitą dalį – iš arba per centrinę perkančiąją organizaciją, taip pat privalo atsižvelgti į centralizuotame pirkime savo pačios sudaromų pirkimo sutarčių (pagrindinių pirkimo sutarčių) vertę (pavyzdžiui, perkančioji organizacija per centrinę perkančiąją organizaciją perka nešiojamuosius kompiuterius, kurių vertė – 1 000 000 Lt be PVM. Perkančioji organizacija taip pat savarankiškai perka nešiojamųjų kompiuterių, kurių vertė – 300 000 Lt be PVM. Kadangi šių prekių pirkimo sutartys yra to paties tipo, jų vertė turi būti sumuojama ir perkančioji organizacija nešiojamuosius kompiuterius privalo pirkti tarptautinio pirkimo būdu).

Patvirtintos Viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1, 2 ar 3 punktuose nurodytų perkančiųjų organizacijų supaprastintų viešųjų pirkimų pavyzdinės taisyklės

2008 m. rugsėjo mėn. 12 d. Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktorius priėmė įsakymą Nr. 1S-91, kuriuo buvo patvirtintos perkančiųjų organizacijų supaprastintų viešųjų pirkimų pavyzdinės taisyklės (toliau – „Taisyklės“). Šios taisyklės įsigaliojo 2008 m. rugsėjo mėn. 19 d.

Šiomis taisyklėmis nustatyta perkančiųjų organizacijų vykdomų supaprastintų pirkimų organizavimo ir planavimo tvarka, supaprastintus pirkimus atliekantys asmenys, supaprastintų pirkimų būdai ir jų atlikimo, ginčų nagrinėjimo procedūros, pirkimo dokumentų rengimo ir teikimo tiekėjams reikalavimai.

Patvirtintos taisyklės yra pavyzdinės, todėl perkančioji organizacija, atsižvelgdama į savo veiklos specifiką, gali nusistatyti ir kitokią supaprastintų pirkimų organizavimo ir atlikimo tvarką, supaprastintų pirkimų atlikimo procedūras. Svarbiausia, kad perkančiosios organizacijos savarankiškai nusistatytos taisyklės neprieštarautų Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatoms.

AKTUALŪS TEISĖS AKTŲ PROJEKTAI

NEKILNOJAMASIS TURTAS

Užregistruotas Civilinio kodekso 4.103 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas

2008 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos Seimui buvo pateiktas Civilinio kodekso 4.103 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XP-3334 (toliau – „Projektas“).

Civilinio kodekso 4.103 straipsnis reglamentuoja neteisėtų statybų teisinės pasekmės ir, kaip vienas iš neteisėtos statybos šalinimo būdų, šiame straipsnyje yra numatytas įpareigojimas nugriauti neteisėtai statomą statinį. Pagal šiuo metu galiojančią reglamentavimą sprendimą nugriauti neteisėtai statomą statinį gali priimti tik teismas.

Projekte siūloma nustatyti, kad statant statinį savavališkai, t. y. neturint įstatymų nustatyta tvarka galiojančio statybos leidimo ar nesudėtingo statinio atveju – normatyviniuose

statybos techniniuose dokumentuose nurodyto privalomojo dokumento, sprendimą per nustatytą terminą pastatytą ar statomą, rekonstruotą ar rekonstruojamą statinį nugriauti arba per nustatytą terminą reikiama pertvarkyti rekonstruotą ar rekonstruojamą statinį galėtų priimti ne tik teismas, bet ir kompetentingos valstybės institucijos. Statytojui neįvykdžius tokių reikalavimų, atitinkamos institucijos sprendimu statinys būtų nugriaunamas statytojo lėšomis.

Tais atvejais, kai statybos leidimas išduotas, tačiau nesilaikoma kitų teisės aktų reikalavimų arba kai statybos leidimas išduotas neteisėtai, sprendimą dėl savavališkos ar neteisėtos statybos padarinių šalinimo, kaip ir šiuo metu, galėtų priimti tik teismas.

AKTUALŪS LR TEISMŲ SPRENDIMAI

CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl delspinigių, įskaitytų kaip priešpriešinys reikalavimas, dydžio keitimo

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – „LAT“) išnagrinęjo civilinę bylą dėl skolos ir nuostolių priteisimo (bylos Nr. 3K-3-408/2008).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo klausimą dėl delspinigių, įskaitytų kaip priešpriešinys reikalavimas, dydžio keitimo.

LAT nurodė, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – „CK“) 6.130 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog prievolė baigiasi, kai įskaitomas priešpriešinys vienaarūšis reikalavimas, kurio terminas suėjęs arba kurio terminas nenurodytas ar apibūdintas pagal pareikalavimo momentą. CK 6.131 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad įskaitymui pakanka vienos prievolės šalies pareiškimo. Iš šių įstatymo nuostatų matyti, jog įskaitymas yra vienašalis sandoris. Tai reiškia, kad įskaitymo teisinės pasekmės atsiranda, t. y. prievolė pasibaigia, nepriklausomai nuo kitos prievolės šalies valios ir požiūrio į tokį kontrahento veiksma.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad tuo atveju, jei delspinigiaai įskaitomi, nesant suderintos šalių valios dėl tokio įskaitymo (suderinimo įstatymai nedraudžia), teismas gali, esant įstatymuose (CK 6.73 straipsnio 2 dalis, 6.258 straipsnio 3 dalis) nustatytoms sąlygoms, mažinti delspinigių dydį. Sumažinus delspinigius gali būti pripažintas dalinis prievolės įskaitymas. Taigi teismas gali mažinti delspinigius ir tuo atveju, jei yra reikalavimo juos sumokėti įskaitymas.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.104 straipsnio 2 dalies taikymo ir aiškinimo

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – „LAT“) išnagrinęjo civilinę bylą dėl subsidiariosios civilinės atsakomybės patvirtinimo (bylos Nr. 3K-3-414/2008).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo klausimą dėl termino, su kuriuo įstatymų leidėjas sieja pertvarkomo juridinio asmens dalyvių pareigą atsakyti pagal šio juridinio asmens prievoles.

LAT nurodė, kad juridinio asmens pertvarkymas – tai juridinio asmens formos pakeitimas, kai naujos teisinės

formos juridinis asmuo perima visas pertvarkyto juridinio asmens teises ir pareigas (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – „CK“) 2.104 straipsnio 1 dalis). Pertvarkymo atveju juridinis asmuo nesibaigia, o tik keičia teisinę formą (pvz., iš individualios įmonės į uždarąją akcinę bendrovę).

LAT pažymėjo, kad CK 2.104 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog tais atvejais, kai yra pertvarkomas juridinis asmuo, kurio dalyviai atsako pagal juridinio asmens prievoles, tai, nepaisant pasirinktos naujos juridinio asmens teisinės formos, pertvarkomo juridiniai asmens dalyviai trejus metus yra subsidiariai atsakingi pagal pertvarkomo juridinio asmens prievoles, atsiradusias iki naujos teisinės formos juridinio asmens įregistravimo juridinių asmenų registre. Taigi įstatymų leidėjas pertvarkomo juridinio asmens dalyvių pareigą atsakyti pagal šio juridinio asmens prievoles sieja su tam tikru terminu.

Pažymėtina, kad įstatymų leidėjas, CK 2.104 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą juridinio asmens dalyvio atsakomybę už pertvarkyto juridinio asmens prievoles susiedamas su tam tikru terminu, nenurodė šio termino paskirties ir neįvardijo, jog tai yra ieškinio senaties terminas. Teisėjų kolegija konstatavo, kad tokiu atveju įstatymo normoje nustatyto termino pobūdis turi būti vertinamas pagal termino paskirtį, jo pasibaigimo teisinius padarinius, šių padarinių taikymo specifiką, termino pratęsimo ir atnaujinimo galimybes ir kitus atskirais atvejais turinčius reikšmės kriterijus.

LAT nurodė, kad pagal CK 2.104 straipsnio 2 dalies normos prasmę matyti, jog, praėjus trejiems metams nuo juridinio asmens pertvarkymo, pasibaigia tokio asmens dalyvio subjektinė pareiga atsakyti pagal pertvarkyto juridinio asmens prievoles. Šis terminas netaikytinas ieškinio senaties terminu, nes ieškinio senaties terminas siejamas su asmens sužinojimu arba turėjimu sužinoti apie savo teisės pažeidimą (CK 1.127 straipsnio 1 dalis). Tuo tarpu CK 2.104 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas terminas yra siejamas su konkrečiu įvykiu – pertvarkyto juridinio asmens įregistravimu juridinių asmenų registre.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad pertvarkomas juridinis asmuo naujos teisinės formos asmens teisinį statusą įgyja nuo pertvarkyto asmens įregistravimo juridinių asmenų registre ir nuo šio momento laikomas pertvarkytu, todėl CK 2.104 straipsnio 2 dalyje nustatytas trejų metų terminas, per kurį pertvarkomo juridinio asmens dalyviai (esant įstatyme įtvirtintiems pagrindams) yra atsakingi už pertvarkomo juridinio asmens prievoles, skaičiuotinas nuo juridinio asmens naujos teisinės formos įregistravimo juridinių asmenų registre. Savo esme tai yra naikinamasis terminas, kuriam pasibaigus išnyksta juridinio asmens dalyvio civilinė pareiga atsakyti pagal pertvarkyto juridinio asmens prievoles, atsiradusias iki naujos teisinės formos juridinio asmens įregistravimo registre (CK 1.117 straipsnio 6 dalis).

INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl kūrinų, gretutinių teisių objekto naudojimo ir platinimo

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – „LAT“) išnagrinęjo baudžiamąją bylą pagal Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro pavaduotojo kasacinį skundą dėl išteisinimo pagal

BK 20 straipsnį, 192 straipsnio 1 dalį, nepadarius veikos, turinčios nusikaltimo požymių (bylos Nr. 2K-310/2008).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo klausimą dėl baudžiamosios atsakomybės už kūrinių, gretutinių teisių objekto atgaminimą ir platinimą.

LAT nurodė, kad Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau - „BK“) 192 straipsnyje numatytos nusikalstamos veikos objektyvioji pusė pasireiškia neteisėtu kūrinių ar jo dalies atgaminimu arba neteisėtu kūrinių kopijų importavimu, eksportavimu, platinimu, gabenimu ar laikymu komercijos tikslais. Kopijų neteisėtumas apibūdinamas tuo, kad kaltininkas daro šio straipsnio dispozicijoje nurodytas veikas, nesudaręs su autorių ar gretutinių teisių subjektu autorinės ar autorinės licencinės sutarties arba piktnaudžiaudamas sudarytos licencinės sutarties suteiktomis teisėmis atgaminti ar kitaip naudoti kūrinių originalą ar jo dalį.

LAT pažymėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo (toliau - „ATGTĮ“) prasmę išleidimas yra kūrinių, gretutinių teisių ar sui generis teisių objekto pakankamo pagrįstiems visuomenės poreikiams patenkinti egzempliorių kiekio pagaminimas, o atgaminimas - kūrinių, gretutinių teisių ar sui generis teisių objekto, tiesioginis ar netiesioginis kopijų padarymas (2 straipsnio 1, 14 punktai). ATGTĮ 15 straipsnio 2 dalyje pažymėta, kad bet koks kūrinių originalo ar jo kopijų panaudojimas be autoriaus, jo teisių perėmėjo ar jo tinkamai įgalioto asmens leidimo yra laikomas neteisėtu.

Teisėjų kolegija taip pat nurodė, kad neteisėtas naudojimas pagal ATGTĮ 73 straipsnį, tai neteisėtas išleidimas, atgaminimas, viešas atlikimas ar kitoks viešas paskelbimas. Tam, kad kūrinys būtų išleistas, jis turi būti atgaminamas, t. y. padaromos teisėtos kūrinių kopijos, kurios, gavus autoriaus ar jo teisių turėtojo sutikimą, dauginamos, platinamos ir padaromos viešai prieinamos visuomenės nariams.

LAT konstatavo, kad BK 192 straipsnyje apibrėžtų veikų subjektyvioji pusė pasireiškia tiesiogine tyčia, t. y. kaltininkas suvokia, kad atlieka bent vieną iš baudžiamajame įstatyme numatytų veiksmų: atgamina, platina, gabenama ar laiko neteisėtas kūrinių kopijas ir nori taip veikti. Tuo atveju, kai jau yra susiklostę ikisutartiniai teisiniai santykiai, orientuoti į realius ketinimus sudaryti autorinę sutartį dėl licencijos suteikimo išleisti bei atgaminti iš muzikos kūrinių sudarytą atlikėjų albumą kompaktinių plokštelių formatuose, vien rašytinės autorinės sutarties nesudarymas su atlikėjų atstovu dėl muzikinio albumo išleidimo savaime neužtraukia baudžiamosios atsakomybės. Šalims derantis dėl sutarties sudarymo, esant abipusiam pasitikėjimui, leidėjas turėjo realų pagrindą tikėtis, kad susitarimas išleisti CD kompaktines plokšteles egzistuoja ir autorinė sutartis bus pasirašyta.

SUTARČIŲ TEISĖ

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl panaudos sutartimi perduotų patalpų pagerinimo išlaidų atlyginimo

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau - „LAT“) išnagrino civilinę bylą dėl patalpų pagerinimo išlaidų atlyginimo (bylos Nr. 3K-3-379/2008).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo klausimą dėl panaudos

sutartimi perduotų patalpų pagerinimo išlaidų atlyginimo.

LAT nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau - „CK“) panaudos teisinius santykius reglamentuojančias teisės normas, neatlygintinio naudojimosi daiktu sutarčiai atitinkamai taikomos tam tikros nuomos teisinius santykius reglamentuojančios taisyklės, tarp jų ir nustatančios daikto pagerinimo išlaidų atlyginimą. Pagal CK 6.501 straipsnio nuostatas, kurios atitinkamai taikomos ir turto panaudos atveju, kai nuomininkas nuomotojo leidimu pagerina išsinuotą daiktą, jis turi teisę į turėtų šiam tikslui būtinų išlaidų atlyginimą, išskyrus tuos atvejus, kai įstatymas ar sutartis nustato ką kita; nuomininko padarytų be nuomotojo leidimo ir neatskiriamų be žalos išsinuotam daiktui pagerinimų vertė neprivalo būti atlyginama.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal CK 6.501 straipsnio 1 dalies nuostatas nuomininkas (atitinkamai ir panaudos gavėjas) turi teisę reikalauti būtinų išlaidų, turėtų daiktui pagerinti, tačiau kiekvienu atveju svarbu nustatyti, ar daiktas pagerintas. Daikto pagerinimu gali būti pripažįstami tokie darbai, dėl kurių pagerėja to daikto techninės savybės, konkretus daiktas tampa vertingesnis, naudingesnis. Sprendžiant dėl daikto pagerinimo, svarbu atsižvelgti ir į tai, ar statybos-remonto darbai atlikti nepažeidžiant statybos procesą reglamentuojančių viešosios teisės aktų. Daikto pertvarkymas pažeidžiant statybą reglamentuojančias viešosios teisės normas, negali būti laikomas daikto pagerinimu ir nesuteikia teisės reikalauti tokiam pertvarkymui turėtų išlaidų atlyginimo.

LAT nurodė, kad tai, koks detalus turėtų būti leidimas daryti daikto pagerinimus - kiekvienu konkrečiu atveju yra šalių susitarimo dalykas. Daikto savininkas, sprenddamas duoti ar ne jo daiktą naudojančiam asmeniui leidimą pagerinti daiktą, turi teisę detalai išsiaiškinti, ką ir kaip ketinama daryti su jo daiktu.

Teisėjų kolegija pažymėjo ir tai, kad teismas, sprenddamas šalių ginčą dėl neatlygintinai naudojamo daikto pagerinimo išlaidų atlyginimo, turi atsižvelgti į tikruosius konkrečios panaudos sutarties šalių ketinimus ir tikslus, susitariant būtent dėl daikto perdavimo naudotis neatlygintinai, į panaudos sutarties vykdymo aplinkybes, be kita ko, ir į sutarties galiojimo laikotarpį.

LAT nurodė, kad išlaidas civilinėje teisėje apibūdina tokie požymiai: 1) realumas; 2) būtinumas; 3) protingumas. Realumo požymis reiškia, kad išlaidomis pripažįstamos iš tikrųjų išleistos lėšos. Reikšdamas reikalavimą dėl išlaidų priteisimo, asmuo turi įrodyti ne galimas sąnaudas ar kaštus, o iš tikrųjų sumokėtas lėšas, ir tai įrodyti leistiniais įrodymais

Kasacinis teismas, pasisakydamas dėl išsinuomoto turto pagerinimo išlaidų dydžio įrodinėjimo, yra nurodęs, kad nuomininkas, pagerinęs nuotą daiktą, turi leistinomis įrodinėjimo priemonėmis įrodyti turėtų išlaidų dydį. Juridinis asmuo savo išlaidas turi patvirtinti buhalterinės apskaitos (finansinės atskaitomybės) dokumentais (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 177 straipsnio 4 dalis, 178 straipsnis).

Teisėjų kolegija konstatavo, kad nurodytomis kasacinio teismo suformuluotomis taisyklėmis turi būti vadovaujama ir sprendžiant dėl panaudos objektui pagerinti turėtų išlaidų dydžio.

EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS NAUJIENOS

FARMACIJOS TEISĖ

Europos Teisingumo Teismo sprendimas: piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi farmacijos produktų sektoriuje

2008 m. rugsėjo 16 d. Europos Teisingumo Teismas (toliau – „ETT“), remdamasis Atėnų apeliacinio teismo kreipimusi, priėmė preliminarų sprendimą sujungtose bylose C-468/06 – C-478/06 (toliau – „Sprendimas“).

Jungtinėje Karalystėje įsteigtos farmacijos produktų tyrimų ir gamybos bendrovės *GlaxoSmithKline* dukterinė įmonė vienintelė Graikijoje užsiėmė farmacijos produktų, kuriuos tiekė *GlaxoSmithKline*, importu, sandėliavimu ir platinimu Graikijoje. 2000 metais *GlaxoSmithKline* dukterinė įmonė nustojo tiekti trijų rūšių vaistus (*Lamictal*, *Imigran* ir *Severant*) Graikijos didmenininkams. Vėliau *GlaxoSmithKline* atnaujino minėtų vaistų tiekimą, tačiau tik tokiais kiekiais, kiek pakako Graikijos nacionalinei rinkai aprūpinti, t. y. *GlaxoSmithKline* tiekiamų vaistų kiekiai eksportui tapo neapiekiami. Graikijos didmenininkai, kurie daugiausiai vertėsi paraleline minėtų vaistų prekyba tose Europos Sąjungos šalyse, kur šie vaistai buvo brangesni, apskundė tokius *GlaxoSmithKline* dukterinės įmonės veiksmus Graikijos konkurencijos komisijai.

Atėnų apeliacinis teismas kreipėsi į ETT su prašymu priimti preliminarų sprendimą klausdamas, ar įmonės, užimančios dominuojančią padėtį, atsisakymas vykdyti visus jai pateiktus didmenininkų užsakymus, siekiant suvaržyti farmacijos produktų didmenininkų eksportą ir apriboti paralelinę prekybą daromą žalą, reiškia piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi pagal Europos Bendrijos sutarties 82 straipsnį.

ETT nusprendė, jog farmacijos įmonė, užimanti dominuojančią padėtį atitinkamoje vaistų rinkoje, atsisakydama vykdyti jai pateiktus įprastus didmenininkų užsakymus, kad sutrukdytų paralelinei prekybai iš vienos valstybės narės į kitas valstybes nares, kuo užsiima šie didmenininkai, piktnaudžiauja dominuojančia padėtimi. ETT taip pat nurodė, kad nacionalinis teismas papildomai turėtų nustatyti, ar tokie užsakymai buvo įprasti, atsižvelgiant į užsakymų apimtį, lyginant su Graikijos rinkos poreikiais, ir į ankstesnius komercinius ryšius, kuriuos dominuojančią padėtį užėmusi įmonė buvo užmezgusi su atitinkamais didmenininkais.

Šiuo Sprendimu ETT iš esmės patvirtino tai, jog paralelinės prekybos skatinimas farmacijos produktų sektoriuje patenka į Europos Bendrijos konkurencijos teisės reguliavimo sferą.

ĮMONIŲ TEISĖ

Siūlomos priemonės bendrovių susijungimų srityje esančioms administracinėms kliūtims mažinti

2008 m. rugsėjo 22 d. Europos Komisija (toliau – „Komisija“) pateikė pasiūlymą priimti direktyvą, kuri palengvintų administracines kliūtis bendrovių susijungimų srityje (toliau –

„Pasiūlymas“). Pasiūlyme numatoma, jog bendrovės turėtų vadovautis supaprastintais reikalavimais dėl pranešimo ir paskelbimo apie planuojamų susijungimų sąlygas.

Komisija ketina įgyvendinti tokius Pasiūlyme numatytus tikslus:

- (i) Sumažinti reikalavimus bendrovėms dėl pranešimų susijungimų atvejais, ypač tuomet, kai akcininkai nusprendžia, kad tam tikri pranešimai yra nereikalingi, taip pat tais atvejais, kai vykdomi vadinamieji „paprastieji“ susijungimai tarp motininių ir dukterinių bendrovių.
- (ii) Išvengti atvejų, kai bendrovės turi du kartus pateikti tapačius ar panašius pranešimus, nes to reikalauja skirtingų Europos Bendrijos teisės aktų nuostatos.
- (iii) Užtikrinti, kad bendrovėms būtų suteikta reali galimybė naudoti internetą ir elektroninį paštą tam, kad paskelbtų apie susijungimų sąlygas ar pristatytų akcininkams kitokius dokumentus.

VALSTYBĖS PAGALBA

Rengiamas konsultacinis dokumentas nacionaliniams teismams dėl valstybės pagalbos nuostatų taikymo

2008 m. rugsėjo 22 d. Europos Komisija (toliau – „Komisija“) paskelbė pradėdanti rengti konsultacinį dokumentą, padėsiantį valstybių narių nacionaliniams teismams bei potencialiems ieškovams valstybės pagalbos bylose veiksmingiau ir efektyviau taikyti Europos Bendrijos teisės aktus valstybės pagalbos srityje (toliau – „Konsultacinis dokumentas“).

Pagrindinė Konsultacinio dokumento rengimo priežastis yra ta, kad Komisija yra pakankamai plačiai išvysčiusi valstybės pagalbos kontrolės sritį Europos Sąjungos lygmeniu ir Komisijos šioje srityje priamamų dokumentų skaičius bei sudėtingumas nuolat didėja. Nacionaliniai teismai vaidina itin svarbų vaidmenį taikant ir įgyvendinant Europos Bendrijos teisės aktus valstybės pagalbos srityje, nes fiziniai asmenys ar įmonės, nukentėję dėl neteisėtos valstybės pagalbos, būtent nacionaliniu lygmeniu gali sulaukti efektyviausios pažeistų teisių gynybos.

Visi tokio Konsultacinio dokumento rengimu suinteresuoti asmenys gali pateikti savo pastabas Komisijai iki 2008 m. spalio 23 d.

STRATEGINIŲ PARTNERIŲ BALTARUSIJOJE VLASOVA MIKHEL&PARTNERS KONTOROS SKELBIAMOS NAUJIENOS

Trijų advokatų kontorų Baltijos šalyse įsteigtas jungtinis verslo teisės aljansas „TLS Alliance“ nuo šiol pradeda veiklą Baltarusijoje. Toks žingsnis susijęs su Baltarusijos ekonomikos ir verslo perspektyvomis. Prie penkerius metus iš eilės bendradarbiavusių Lietuvos, Latvijos ir Estijos advokatų kontorų vienijančio verslo teisės aljanso „TLS Alliance“ 2008 m. rugsėjo 6 d. prisijungė viena didžiausių ir seniausiai

rinkoje veikianti Baltarusijos advokatų kontora „Vlasova Mikhel & Partners“.

Žemiau skelbiamos svarbiausių įvykių Baltarusijoje naujienos:

- Situacija Baltarusijoje keičiasi. Tačiau gana sunku nuspėti, kaip smarkiai pasikeis investicinis klimatas. Neseniai buvo kalbama apie tai, kad reiktų peržiūrėti ES politiką Baltarusijos atžvilgiu, ko norėtų abi pusės, turint galvoje ateities perspektyvas dirbant tokiose srityse kaip užsienio prekyba ir investicijos. Būsimas bendradarbiavimas didžia dalimi priklauso nuo 2008 m. rugsėjo 28 d. įvykusių parlamento rinkimų rezultatų. Baltarusija labai norėtų, kad Europa šių rinkimų rezultatus pripažintų. Baltarusijos, Lietuvos ir Lenkijos ministrai ne kartą susitiko, kad aptartų glaudesnio bendradarbiavimo klausimus.
- 2008 m. rugsėjo 10 d. Baltarusijos Respublikos ūkio ministerija įsakymu Nr. 183 pakeitė importuojamų gaminių kainų nustatymo tvarką. Dabar prie prekių savikainos pridedamas antkainis neapsiriboja 30%, jis gali siekti net 60%. Importuotojas turi teisę nustatyti pardavimo kainą savo patirtų sąnaudų pagrindu, sumą padidindamas ne daugiau kaip 30%, tuo tarpu didmenininkai ir mažmenininkai prie prekių kainos gali pridėti dar 30%.
- Šalyje buvo padidintas ekologinio mokesčio tarifas visų rūšių mokėjimams. Šis tarifas vidutiniškai padidėjo 19%. Tuo pačiu teršalų, kuriems taikomas ekologinis mokestis emisijoms į atmosferą, skaičius sumažėjo nuo 600 iki 53 ir buvo išplėstas ekologiniu mokesčiu neapmokestinamų objektų sąrašas.
- Šiek tiek supaprastintos muitinės procedūros: dabar muitinėje deklaruojant pagal vieną pardavimo sutartį eksportuojamas prekių siuntas nebereikia teikti muitinės deklaracijų kiekvienai siuntai. Dabar leidžiama pateikti tik vieną deklaraciją visoms prekėms. Taip pat buvo išaiškintos ir supaprastintos tam tikros procedūros, susijusios su paramos iš užsienio įvežimu, pavyzdžiui, sutrumpintas muitinei pateiktinų dokumentų sąrašas.

Ši teisės aktų apžvalga yra tik informacinio pobūdžio ir pilnai neatspindi visų teisinio reglamentavimo aspektų. Dėl išsamios konsultacijos teisiniais klausimais prašome kreiptis į mūsų kontorą telefonais: (8 5) 251 44 44, (8 5) 251 44 45.